

LLIBRES

Sònia Hernández - Angel Luis Acín

JUAN RAMÓN MASOLIVER. DIES LLEGITS

Ed. Ajuntament de Montcada i Reixac.
Fundació Juan Ramon Masoliver.

Juan Ramón Masoliver

PERFIL DE SOMBRAS

Ed. Destino. Barcelona 1994

La fundació municipal que a Montcada i Reixac porta el nom de l'escriptor, crític i erudit Juan Ramón Masoliver, fill adoptiu de la població, ha encetat la seva labor amb la publicació de l'aproximació de Sònia Hernández i Ángel Luis Acín a la biografia de qui, a partir de les coneixences al pati de lletres de la Universitat de Barcelona als anys trenta, esdevindria un dels impulsors d'aspectes culturals vilafranquins, amb especial referència a la revista *helix* (en minúscula i sense accent a la capçalera).

Com s'esmenta amb constància i des de veus diverses en els testimoniatges que acullen les pàgines de *Joan Ramón Masoliver. Dies llegits*, va ser a la universitat que aquell gallaret de joventut es va emmetzinar amb la cultura literària dels grans mestres, alguns dels quals encara havien conegut Milà i Fontanals; entre els aprenents Masoliver, Anton Amador, Pere Grases i Rodolf Llorens. Vet ací que, tot i viure a Barcelona, en aquells anys Masoliver anava sovint a Vilafranca els caps de setmana per tal de participar en els assaigs d'obres de teatre de Molière, Ghéon, Cocteau, Ghelderode o Max Aub. De tot plegat, en neix el 1929, posant-hi un duro cada un, aquella revisteta

helix que tan de soroll havia de fer; allí hi sucaven també Lluís Maria Güell i Pau Boada, tots acomboiats per Masoliver, que era l'encarregat de demanar els articles i els dibuixos. Tots ells senyorets de casa bona –potser amb l'excepció d'en Llorens, fill del cafeter del Casal– però disposats a etzibar espetecs en una vila de capellans. Masoliver recordava (*Perfil de sombras*, pàgs. 91 a 94), el suport i la col·laboració de noms com Anna Maria de Saavedra o Pere Bohigas, el vistriplau de Manuel Trens i la complaença de Pere Mas i Perera qui en revisava l'ortografia –*helix* es va imprimir a cal Claret. No s'oblida tampoc la històrica estrena al Casal vilafranquí d'aquell *Un chien andalou*, la filmació avantguardista de Buñuel i Dalí.

A les pàgines de *Joan Ramón Masoliver. Dies llegits* s'esmenta també com va ser la publicació a *helix* de la traducció d'uns fragments de l'*Ulisses* de James Joyce al català, per obra i gràcia de mossèn Trens; va ser aquest el detall que va obrir a Masoliver la porta de la residència de l'escriptor irlandès a París, qui justament aquell mateix 1929 aconseguia que es publicués la traducció francesa de la seva obra narrativa, publicada en anglès el 1922. La sorpresa de Joyce per la versió en una llengua que desconeixia va obrir a Masoliver unes altres portes: les de la casa d'Erza Pound, qui vivia a Gènova, on Masoliver exercí de lector a la universitat, i de qui va fer de secretari alguns anys. Les darreres referències vilafranquines del treball d'Hernández i Acín ens dibuixen el Masoliver col·laborador de Pere Grases, secretari de l'alcalde de Barcelona, en la labor de fer papers a l'inici de la Guerra Civil per tal que determinades persones, com el vilafranquí Albert Bonet, poguessin abandonar el país.

La base de *Joan Ramón Masoliver. Dies llegits* són, però, els testimoniatges directes d'aquells que han parlat de Juan Ramón Masoliver en un material que sovint resulta dispers, hi és també l'aplec *Perfil de sombras*, recull dels treballs esparsos de Masoliver realitzat encara en vida de l'autor però coordinat per Joaquim Molas en consideració al desinterès o incapacitat de Masoliver per tirar-lo endavant. Sònia Hernández i Ángel Luis Acín han intentat aproximar-se a una biografia certament tan polièdrica com poc accessible, amb la voluntat frustrada de reconstruir les memòries que Masoliver no va voler escriure mai. Partir del material de *Perfil...* esdevé, però, difícil en la mesura que l'edició es va realitzar en castellà sense respectar la llengua original dels treballs escrits en català, de manera que no pot ser sempre un volum de referència estricta. Posats a remarcar mancances, a banda de les nombroses errades tipogràfiques que acompanyen l'edició, per altra banda d'impecable realització formal, els penedesencs hi ressenyem la manca d'una mínima referència a la seva llarga etapa com a director formal de *Dionysos*, la revista del Museu del Vi.

Joan Ramón Masoliver. Dies llegits és, però, una excel·lent base per a un treball biogràfic més ampli sobre un dels grans mestres de la literatura catalana del segle XX; escriptor sense obra en llibres però amb una producció amplíssima que cal esperar que la fundació que porta el seu nom aplegui de mica en mica en una edició crítica que, a banda de reivindicar la seva personalitat per a exemple i aprenentatge de les noves generacions, ens acosti definitivament al coneixement d'una de les plomes de prosa —més en la materna llengua castellana que li era també pròpia— de més riquesa i abarrocat refinament.

J. S. i B.

AADD

MARATÓ DE MIRADES. SANT SADURNÍ EN EL PAS DE MIL·LENNI

Edita: Ajuntament de Sant Sadurní d'Anoia i Ramon Nadal Editor.

Tal com s'explica a l'entrada del volum, a l'abril del 2000 des de la Regidoria de Cultura de la vila del cava es va convocar tot-hom a l'experiència d'una anomenada "Marató de mirades" que centrés l'atenció fotogràfica dels participants en la vila durant un any, amb la presentació trimestral de les seves creacions. La mateixa crònica inicial remarca com el resultat va sorprendre la mateixa organització en aconseguir que una trentena de participants dels prop de quaranta que van emprendre el camí perseveressin fins a la cloenda.

De tot plegat, en resulta ara aquest volum d'impecable realització, acurat en els detalls i precís en la reproducció gràfica, que aplega un centenar d'imatges de trenta-dos fotògrafs, amb el complement d'una dotzena de textos breus que no volen pas intentar explicar les imatges de la iniciativa, sinó que pretenen des de la perspectiva de les paraules complementar la visió de Sant Sadurní al tombant del segle. Una visió que tampoc no és una crònica en el sentit estricte, algunes perspectives de creadors gràfics o literaris s'hi poden acostar, però altres cerquen la mirada estètica o els plecs de la intranscendència.

El resultat de tot plegat és certament sorprenent. No som pas davant un llibre de fotografia en el sentit estricte, ni en resulta tampoc un volum gràfic d'autor. El conjunt final en el llibre és d'una heterogeneïtat veritablement enriquidora, el resultat d'una àmplia diversitat de mirades sobre un objecte

únic que, en la mesura que és comunitat humana, esdevé de lectura múltiple. Com es remarca en un dels textos que acompanyen les imatges, ara tenim la certesa que hi ha un altre Sant Sadurní que no és a peu de carrer: el del subsòl (del qual es demana un plànol), l'altra realitat o la vila submergida. Anem encara més enllà, comptat i debatut hi ha moltes perspectives d'una realitat nostra, una diversitat d'imatges i punts de vista que, en definitiva, argumenta com en som de diversos tots nosal-

tres i com les coses —les de cada dia en els fets de les persones i les de sempre en el paisatge— poden tenir una lectura nova, directa, viva o sorprenent; una lectura en imatges i en textos que, com el mateix llibre en l'alenada d'aire fresc que el farceix en la seva totalitat, ens sap encomanar la senzilla vitalitat de viure a Sant Sadurní d'Anoia, justament al tombant de segle.

J. M. L.